

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

ΒΑΣΙΛΗ ΓΚΡΙΖΗ, Δ/ΝΤΗ ΚΕ.ΜΕ.Α.

ΣΤΗΝ ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΨΗΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ΜΕ ΘΕΜΑ:

«Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΨΗ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ – ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ»

Μακαριότητα,

κ. Υπουργέ,

κ. κ. Γενικοί Γραμματείς,

κ. Αρχηγέ της ΕΛ.ΑΣ,

κ. Ειδικέ Εκπρόσωπε του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου
της Ευρώπης σε θέματα Ρομά,

κύριοι Εκπρόσωποι Περιφερειακών και Δημοτικών Αρχών,

Κυρίες και κύριοι,

Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για μένα και για το σύνολο των συνεργατών του ΚΕ.ΜΕ.Α. η παρουσία σας στη σημερινή ημερίδα που σκοπό έχει την ανάδειξη της κοινωνικής όψης των θεμάτων ασφάλειας.

Αδιαμφισβήτητα, στο σημερινό πολυδιάστατο, διεθνές και εγχώριο περιβάλλον, η αστάθεια και η ανασφάλεια αποτελούν τα βασικά χαρακτηριστικά του. Έννοιες, όπως αυτές της ασφάλειας του πολίτη, διαθέτουν πλέον νέες διαστάσεις και απαιτούν προσεγγίσεις προσαρμοσμένες σε νέα δεδομένα.

Στο σύγχρονο κόσμο, η έννοια του πολίτη αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη συνάφεια με την έννοια της **συν-ευθύνης**, που αναπτύσσεται μέσα σε ένα ευρύτερο πλαίσιο **συλλογικής δράσης, με εμπεδωμένα τα αισθήματα συνοχής και αλληλεγγύης.**

Και είναι αυτή μια πρόκληση που τίθεται για τα θέματα ασφάλειας, αναδεικνύοντας την **κοινωνική και προληπτική** τους όψη και, συγχρόνως, φωτίζοντας την αποστολή των Αρχών Προστασίας του Πολίτη στη βάση μιας **θεμελιώδους αρχής**: την εκπλήρωση ενός **λειτουργήματος.**

Τοποθετημένη μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η αναφορά στον ρόλο και στην αποστολή των Αρχών Προστασίας του Πολίτη δεν μπορεί να περιοριστεί σε αποτελέσματα μετρήσιμα:

*Κλίμακες αξιολόγησης στη βάση στατιστικών δεικτών εξιχνίασης του εγκλήματος δεν επαρκούν για να καλύψουν το εύρος του «αστυνομικού λειτουργήματος» που δικαιώνεται **ουσιαστικά** ως **λειτουργήμα, όταν ανοίγεται στην κοινωνία, αναδεικνύοντας τα στελέχη των Αρχών Προστασίας του Πολίτη ως αναπόσπαστους κρίκους μιας ευρύτερης κοινωνικής αλυσίδας.***

Η συζήτηση σε αυτό το σημείο θα μπορούσε να αποκτήσει ζωηρότερο ενδιαφέρον με την ανώνυμη αναφορά στη θέση ενός από τους πλέον έγκυρους εκπροσώπους μιας ευάλωτης κοινωνικής ομάδας:

«Δεν επιζητώ να γίνει ο αστυνομικός, κοινωνικός λειτουργός» - είπε. Μπορούμε να συμπληρώσουμε:

Δεν πρέπει ούτε μπορεί ποτέ να γίνει ο αστυνομικός οτιδήποτε άλλο πλην αυτού με το οποίο επιφορτίζεται από τον νόμο, ο απαραίτητος εγγυητής της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, που δεσμεύεται από τη φύση των καθηκόντων του να βεβαιώνει ακόμα και ελάχισσες μικροπαραβάσεις, χωρίς όμως να μπορεί να χαράσσει διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα σε αυτόν και την υπόλοιπη κοινωνία.

Δεν μπορεί να θεωρηθεί μια αυτοτελής δράση, που αναπτύσσεται ανεξάρτητα από τις υπόλοιπες μη-αστυνομικές μορφές κοινωνικού ελέγχου, η εκπλήρωση του ρόλου των Αρχών Προστασίας του Πολίτη. Ουσιαστικά, σε αυτές εδράζεται και αυτές εξυπηρετεί, με θεσμοθετημένα μέσα και εργαλεία, θέτοντας στην αιχμή του δόρατος τους ίδιους σκοπούς: την κοινωνική συνοχή και ειρήνη. Σε κάθε περίπτωση, αποτελεσματικά εκπληρώνουν την αποστολή τους οι Αρχές Προστασίας του Πολίτη, όταν ένα ευρύτερο πλαίσιο συλλογικής δράσης λειτουργεί υποστηρικτικά προς εκείνες, εδραιώνοντας αισθήματα συνοχής και αλληλεγγύης μεταξύ συν-υπεύθυνων πολιτών, οι οποίοι απορροφούν τους κοινωνικούς κραδασμούς, επειδή είναι ικανοί να χτίσουν και να διατηρήσουν μια δυνατή κοινωνική αλυσίδα.

Εύλογα τίθεται σε αυτό το σημείο το ερώτημα:

Τι περιθώρια άσκησης των επαγγελματικών του καθηκόντων έχει ο αστυνομικός εντός αυτού του δικτύου συλλειτουργίας;

Ορθότερο θα ήταν - ίσως - να μιλήσει κανείς για «δυνατότητες» εδώ - και όχι για «περιθώρια».

Εάν ο ρόλος του αστυνομικού ως εγγυητή της δημόσιας τάξης και ασφάλειας συνδέεται προφανώς με την καταπολέμηση του εγκλήματος και την αντιμετώπιση ζητημάτων παραβατικότητας, η έννοια της καταστολής υποχωρεί εδώ υπέρ της πρόληψης. ΚΑΙ Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, μέλος της οποίας είναι και ο αστυνομικός, που δεν συνδέονται απλά λόγω της ταυτόχρονης παρουσίας τους σε έναν κοινό γεωγραφικό τόπο, αλλά μέσω ενός αισθήματος συν-ευθύνης και της ανάγκη τους για συμμετοχική διαχείριση κοινών ζητημάτων.

Πολλαπλές δυνατότητες παρέχει στον αστυνομικό η αξιοποίηση αυτού του δικτύου, προκειμένου να παράσχει με τη σειρά του ποιοτικότερες υπηρεσίες αστυνόμευσης, θέτοντας σε προτεραιότητα την αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών της εγκληματικότητας.

Με την ενσωμάτωσή του σε ένα **συμμετοχικό μοντέλο διαχείρισης ζητημάτων ασφάλειας**, *συμμάχους* στην προσπάθεια εκπλήρωσης του ρόλου του θα βρει μια ολόκληρη «κοινότητα» (πολίτες, Υπηρεσίες, κοινωνικούς εταίρους).

Με τη συνδρομή ΑΥΤΩΝ και την ανάπτυξη μιας σταθερής σχέσης αμοιβαίας εμπιστοσύνης **ΜΑΖΙ ΤΟΥΣ**, ποινικές παρεμβάσεις γίνονται οι έσχατες λύσεις για τη διαχείριση ζητημάτων ασφάλειας.

Μέσα σε αυτό το συνεκτικό δίκτυο ενισχύεται η κοινωνική αλληλεπίδραση, καθιερώνονται διαπροσωπικές σχέσεις και δεσμεύσεις, αναπτύσσεται η εμπιστοσύνη στον αστυνομικό θεσμό και εμπεδώνεται το αίσθημα ασφάλειας, με

αποτέλεσμα την ανάπτυξη ανθεκτικών κοινωνιών στον αντίποδα της γένεσης του εγκλήματος.

Η παραπάνω διαδικασία συνοπτικά περιγράφει τα βασικά στοιχεία κάθε δράσης ή πρωτοβουλίας **προληπτικής ασφάλειας, η οποία αναδεικνύει την κοινωνική όψη των θεμάτων ασφάλειας**, εμπλέκοντας στη διαχείριση των ζητημάτων ασφάλειας όχι μόνο τις Αρχές Προστασίας του Πολίτη, αλλά ολόκληρη την κοινωνία.

Κάθε δράση ή πρωτοβουλία προληπτικής ασφάλειας αφορά όλα τα μέλη της κοινωνίας, θέτοντάς τα εξίσου προ των ευθυνών τους.

Και την ετοιμότητα της κοινωνίας ως προς την ανάληψη αυτών των ευθυνών, αποκαλύπτουν οι απαντήσεις σε ερωτήματα, όπως:

Είναι σε θέση τα μέλη της κοινωνίας να αναπτύξουν ουσιαστικές διαπροσωπικές σχέσεις και να τηρήσουν δεσμεύσεις;

Έχουν συναίσθηση των κοινωνικών στερεοτυπιών τους απέναντι σε κοινωνικές, επαγγελματικές ή άλλες ομάδες, και μπορούν να τις διαχειριστούν;

Και επιπλέον:

Όταν - και αν – εξασφαλιστεί μια «κοινή αφετηρία» για άτομα ή ομάδες που κατακτούν δικαιώματα με όρους ισότητας, αναλαμβάνονται οι συνακόλουθες υποχρεώσεις;

Κάθε δράση ή πρωτοβουλία προληπτικής ασφάλειας θέτει όλα τα μέλη της κοινωνίας (από οποιαδήποτε θέση και με οποιοδήποτε ρόλο) ενώπιον ευθυνών, τις οποίες δεν εξαντλούν τα παραπάνω ερωτήματα.

Η συζήτηση όμως για τα θέματα προληπτικής ασφάλειας και η ανάδειξη της κοινωνικής τους όψης αποκαλύπτεται έτσι ως μια πρόκληση για την ίδια την κοινωνία, από τη στιγμή που την θέτει ουσιαστικά σε μια διαδικασία να σκεφτεί τον εαυτό της.

Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, κάθε κοινωνία δοκιμάζει τα όριά της.

Και είναι αυτή η δοκιμή μια πρόκληση και, ταυτόχρονα, μια ευκαιρία επαναπροσδιορισμού της κοινωνίας και εχέγγυο της συνοχής της, καθώς προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των μελών της, εξασφαλίζοντας έτσι τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη μιας δυνατής κοινωνικής αλυσίδας.

Ανταποκρινόμενο σε αυτή την πρόκληση, το ΚΕ.ΜΕ.Α. ως εκ του ρόλου του ως επιστημονικού, ερευνητικού και συμβουλευτικού φορέα σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας και αντεγκληματικής πολιτικής αναπτύσσει συστηματικά και συντονισμένα, ερευνητικές και εκπαιδευτικές δράσεις με σκοπό αφενός την υποστήριξη των στελεχών Προστασίας του Πολίτη για την αποτελεσματική άσκηση των επαγγελματικών καθηκόντων τους, αφετέρου την προώθηση του ευρύτερου κοινωνικού διαλόγου.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το ΚΕ.ΜΕ.Α.:

- Υλοποίησε τα έτη **2012** και **2015**, αντίστοιχα, **δύο εθνικά Προγράμματα Διαπολιτισμικής Επιμόρφωσης εξακοσίων (600), συνολικά, στελεχών του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη**, με σκοπό την ανάπτυξη εργαλείων συνδιαλλαγής με υπηκόους τρίτων χωρών και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω εθνικής / φυλετικής καταγωγής και φύλου.
- Υλοποίησε το **2016** ειδικό **Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα αστυνομικών στελεχών για την καταπολέμηση των διακρίσεων με έμφαση στα ζητήματα των Ρομά, με την υποστήριξη του Συμβουλίου της Ευρώπης**, και σε συνέχεια αυτού, προγραμματίζει σε συνεργασία με την ομάδα υποστήριξης του Ειδικού Εκπροσώπου του Γενικού Γραμματέα του ΣτΕ σε θέματα Ρομά, την υλοποίηση Προγράμματος Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών με τη συμμετοχή επιλεγμένων αστυνομικών στελεχών κατά το τρέχον έτος **2017**.
- Υλοποιεί από τα τέλη του **2016** δύο διετή, συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Έργα σε θέματα κοινωνικής διαμεσολάβησης Ρομά και έμφυλης, αντίστοιχα, με την συμμετοχή **πεντακοσίων δέκα (510), συνολικά, αστυνομικών στελεχών**.
- Έχει ήδη συμμετάσχει στην υποβολή προτάσεων προς το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης** και τη **Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης & Καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής**, αντίστοιχα, και αναμένει τα αποτελέσματα για την υλοποίηση δύο

συγχρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. Έργων σε θέματα αφενός **διαπολιτισμικής διαμεσολάβησης / «ήπιας ένταξης» προσφυγικών πληθυσμών, αφετέρου δημοτικής διαμεσολάβησης για την ενδυνάμωση νέων Ρομά με σκοπό την συμμετοχή τους σε κέντρα λήψης αποφάσεων (Δημοτικά και Περιφερειακά Συμβούλια της χώρας).**

- Έχει ήδη υποβάλει πρόταση, σε συνεργασία με το Γραφείο Αντιπεριφερειάρχη Δυτικής Αττικής, για την υλοποίηση ολοκληρωμένης εκπαιδευτικής παρέμβασης σε επιλεγμένες περιοχές-στόχους των πέντε Δήμων χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Δυτικής Αττικής σε θέματα κοινωνικής διαμεσολάβησης Ρομά και πολιτικής προστασίας.

Κυρίες και κύριοι,

Καθημερινά αξιοποιούμε και διαρκώς αναπτύσσουμε το ήδη διευρυμένο δίκτυο των συνεργασιών του ΚΕ.ΜΕ.Α. με Αρχές και Υπηρεσίες, ειδικά θεσμικά όργανα και φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών, προκρίνοντας, σε κάθε περίπτωση, τη σημασία της **συλλειτουργίας και της δημιουργικής αλληλεπίδρασης** για την προώθηση των θεμάτων κοινωνικής και προληπτικής ασφάλειας.

Μέσω αυτών των δικτύων, που αποτελούν **θύλακες κοινωνικής συνοχής και ειρήνης**, το ΚΕ.ΜΕ.Α. συμβάλλει και θα συνεχίσει, με το ίδιο αμείωτο ενδιαφέρον και προσήλωση, να συμβάλλει στην υποστήριξη του **«λειτουργήματος»** των Αρχών Προστασίας

του Πολίτη και στη προώθηση του ευρύτερου κοινωνικού διαλόγου, για τη δημιουργία ασφαλούς κοινωνίας μέσω της ανάπτυξης μιας δυνατής κοινωνικής αλυσίδας.

Σας ευχαριστώ.-